

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

**w IV Liceum Ogólnokształcącym
im. Tadeusza Kościuszki w Toruniu**

*Opracował zespół pod kierunkiem Marzenny Maciaś
Hanna Kiedewicz-Nappi
Lilla Nierychlewska
Paulina Wysocka*

Toruń, wrzesień 2019

Doradztwo zawodowe w świetle obowiązujących przepisów prawnych

Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r., art. 47 ust.1 pkt 4 (*Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290 i 1669*)

Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (*Dz. U. z 2018 r. poz. 1675*)

Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (*DZ.U. 2017 poz.1591*)

Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej [...] (*Dz. U. z 2017 r. poz. 356*)

Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (*Dz. U. z 2017 r. poz.703*)

Cel ogólny doradztwa zawodowego

Przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Założenia Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ):

- adresatami WSDZ są uczniowie, rodzice, nauczyciele, instytucje wspomagające proces doradczny
- WSDZ obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, kierunku kształcenia
- WSDZ określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu, tematykę działań z uwzględnieniem treści programowych, metody i formy realizacji działań, czas i miejsce realizacji zadań, osoby odpowiedzialne za realizację, oczekiwane efekty
- działania zawodoznawcze są planowane i systematycznie realizowane wg harmonogramu pracy szkoły
- w realizacji zadań należy skupić się na diagnozowaniu potrzeb, udzielaniu pomocy oraz wspieraniu ucznia w odpowiedzialnym planowaniu dalszego kształcenia i kariery zawodowej
- osobą koordynującą pracę i odpowiedzialną za realizację działań w ramach WSDZ jest szkolny doradca zawodowy

Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów w liceum ogólnokształcącym (zał. 5 Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 w sprawie doradztwa zawodowego)

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego.

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in. zainteresowań i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poszukiwania i otrzymania pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z poradnictwa.

Realizacja WSDZ

Poradnictwo zawodowe stanowi system działań oparty na współpracy wielu podmiotów.

W procesie doradczym uczestniczy Dyrektor szkoły, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel bibliotekarz, pedagog, rodzice, i inne osoby wspomagające, w tym doradca zawodowy z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Zadania osób realizujących WSDZ

1. Dyrektor szkoły:

- powołuje koordynatora i nadzoruje działanie systemu doradztwa zawodowego w szkole

2. Koordynator:

- współpracuje z nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie edukacji zawodowej
- razem z nauczycielami diagnozuje zapotrzebowanie uczniów i rodziców na informacje z zakresu doradztwa zawodowego
- upowszechnia wiedzę na temat planowania kariery zawodowej, możliwości uzyskiwania informacji o sytuacji na rynku pracy
- gromadzi informacje o zawodach i drogach uzyskania kwalifikacji zawodowych
- pomaga uczniom w określeniu ich zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej
- kieruje w sprawach trudnych do odpowiednich specjalistów, m.in. w Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej

- prowadzi dokumentację udzielanych porad, sporządza sprawozdania z prowadzonej działalności
- współpracuje z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi WSDZ
- współpracuje z doradcą zawodowym z poradni psychologiczno-pedagogicznej

3. Nauczyciele:

- poszerzają treści programowe przedmiotu o aspekty zawodoznawcze
- motywują do nauki poprzez wskazanie różnych technik uczenia się
- motywują do rozwoju zainteresowań edukacyjnych
- odkrywają potencjał ucznia i udzielają wsparcia w jego rozwoju
- wspomagają uczniów w podejmowaniu i realizowaniu decyzji dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej
- propagują aktywną postawę wobec przemian zachodzących na rynku pracy
- współpracują z rodzicami w zakresie motywowania uczniów do nauki oraz wskazywania najbardziej efektywnych form nauki
- wychowawcy na lekcjach wychowawczych realizują tematy zawodoznawcze;
- nauczyciel podstaw przedsiębiorczości omawia treści dotyczące pracy i przedsiębiorczości
- nauczyciel bibliotekarz gromadzi literaturę z zakresu psychologii, prawa pracy, doradztwa zawodowego, udostępnia informatory i ulotki dotyczące dalszej drogi kształcenia oraz wskazuje źródła informacji

4. Pedagog

- diagnozuje potrzeby edukacyjne uczniów oraz ich predyspozycje zawodowe
- w porozumieniu z wychowawcami przeprowadza zajęcia przygotowujące do dokonywania trafnych wyborów dalszego kierunku kształcenia
- udziela indywidualnych konsultacji dla uczniów i rodziców potrzebujących wsparcia;
- wspomaga i konsultuje uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodziców
- wspiera nauczycieli i rodziców w planowaniu kariery zawodowej uczniów

Formy i metody pracy doradczej

1. Formy i metody adresowane do uczniów:

- diagnoza zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole
- zajęcia warsztatowe służące rozbudzeniu świadomości planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej
- treningi umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem, asertywności
- zajęcia służące rozwijaniu i doskonaleniu autoprezentacji i rozmowy kwalifikacyjnej przy wykorzystaniu technologii komputerowej
- udzielanie indywidualnych porad uczniom niezdecydowanym w podjęciu decyzji dotyczących wyboru dalszej ścieżki kształcenia i wyboru zawodu
- realizacja treści doradczych na zajęciach dydaktycznych w ramach realizacji podstawy programowej
- organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych, wymiany zagranicznej
- organizowanie drzwi otwartej szkoły (prezentacja i promocja oferty edukacyjnej)
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, wyższych uczelni

- tworzenie bazy danych o absolwentach szkoły – losy absolwentów
- wolontariat, koła zainteresowań, zajęcia uniwersyteckie
- udostępnianie informacji o rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia

2. Formy i metody adresowane do rodziców:

- organizowanie drzwi otwartych szkoły – oferta edukacyjna i promocja szkoły
- zorganizowanie spotkania dla rodziców z doradcą zawodowym
- udostępnianie informacji edukacyjnych (rekrutacja, dokumenty aplikacyjne, rynek pracy,)
- udzielanie informacji dotyczących osiągnięć ucznia, zainteresowań, predyspozycji – wspomaganie w procesie podejmowania decyzji, konsultacje i porady

3. Formy adresowane do nauczycieli:

- szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą (zespoły problemowe, zespół wychowawczy)
- wymiana doświadczeń z innymi nauczycielami w kraju i zagranicą
- wspieranie inicjatyw mających na celu pomóc młodzieży w dokonywaniu wyborów edukacyjnych i zawodowych
- śledzenie losów edukacyjnych i zawodowych absolwentów
- współpraca z instytucjami wspierającymi działania doradcze szkoły: Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, UMK, KOWEziU, CiPKZ WUP w Toruniu

Zadania realizowane w ramach WSDZ będą monitorowane i poddawane ewaluacji wewnętrznej przez dyrekcję, koordynatora doradztwa zawodowego oraz zespół ds. ewaluacji.

Przydatne linki:

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP: <https://wup.torun.pl/urząd/centrum-informacji-i-planowania-kariery-zawodowej/>

Biuro Karier UMK: <https://www.biurokarier.umk.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji: <https://www.frse.org.pl>

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej: <http://www.koweziu.edu.pl>

Ośrodek Rozwoju Edukacji: <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Toruniu: <https://ppp.torun.pl>

Literatura:

Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (*Dz. U. z 2018 r. poz. 1675*)

M. Bugaj, R. Fleischer..., *Przykładowy program doradztwa zawodowego dla liceum ogólnokształcącego z proponowanymi scenariuszami:*

<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/> (dostęp w dniu 20.10.2018r.)

A. Fajkowska-Wesołek, R. Fleischer, J. Jednoralska, *Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego dla liceum ogólnokształcącego:*

http://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/4.-WSDZ_liceum_ogólnokształcące.pdf (dostęp w dniu 20.10.2018r.)

**Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego
w czteroletnim liceum ogólnokształcącym w latach 2019 - 2023**

Zadanie	Czas realizacji zadań	Efekty	Metody/formy pracy	Osoby/instytucje odpowiedzialne za realizację
Obszar działania: poznanie własnych zasobów				
<p>Poradnictwo indywidualne i grupowe w zakresie udostępniania narzędzi diagnostycznych, wspomagających proces poznawczy i decyzyjny.</p> <p>Usługi doradcze w zakresie planowania kolejnych etapów ścieżki edukacyjnej oraz kariery zawodowej lub ewentualnych zmian kierunku kształcenia.</p> <p>3. Wspieranie uczniów w decyzjach edukacyjno-zawodowych.</p>	na bieżąco / według potrzeb	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy, ▪ określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego, ▪ określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych, ▪ rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywanych zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej ▪ analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej ▪ określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ doradztwo indywidualne i grupowe ▪ praca indywidualna ▪ praca grupowa z uczniami, ich rodzicami, nauczycielami oraz środowiskiem lokalnym ▪ korzystanie z materiałów multimedialnych (e-zasobów), 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szkolny doradca zawodowy ▪ wychowawcy klas ▪ nauczyciele przedmiotów
Obszar działania: świat zawodów i rynek pracy				
<p>Poradnictwo indywidualne i grupowe w zakresie informacji edukacyjno-zawodowej oraz trendów i tendencji na współczesnym rynku pracy.</p> <p>2. Biblioteka jako centrum wiedzy o współczesnym rynku pracy, zawodach i pracy w przyszłości.</p> <p>3. Biblioteka jako miejsce dostępu do zasobów informacji</p>	na bieżąco / według potrzeb	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych, ▪ analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych, ▪ porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ doradztwo grupowe ▪ ćwiczenia, burza mózgów, praca w grupach, dyskusja ▪ indywidualne konsultacje i rozmowy z doradcą zawodowym ▪ korzystanie z materiałów multimedialnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szkolny doradca zawodowy ▪ pedagog szkolny ▪ nauczyciel-bibliotekarz ▪ nauczyciel-wychowawca klasy ▪ nauczyciele przedmiotów

<p>edukacyjnych.</p> <p>4. Spotkania z absolwentami jako metoda nawiązywania kontaktów i gromadzenia aktualnych informacji o rynku edukacji, rynku pracy i zawodach (corocznie w trzeci piątek września)</p>		<p>pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy, ▪ określa znaczenie i wskazuje możliwości różnych form aktywizacji zawodowej, ▪ sporządza dokumenty aplikacyjne zgodne z wymaganiami pracodawców, ▪ przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej, ▪ charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej, ▪ charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy. 	<p>(e-zasobów),</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ absolwenci
<p>Obszar działania: rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</p>				
<p>1. znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się</p> <p>2. wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia</p> <p>3. uczenie się przez całe życie</p>	<p>na bieżąco / według potrzeb</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego, ▪ określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym, ▪ analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji, ▪ wskazuje możliwości kontynuowania nauki. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spotkania informacyjno-doradcze (o targach edukacyjnych i pracy) ▪ konsultacje indywidualne i grupowe ▪ wyszukiwanie informacji w Internecie ▪ wykłady (UMK i inne uczelnie) ▪ seminaria, konferencje ▪ korzystanie z materiałów multimedialnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wychowawcy ▪ nauczyciele przedmiotów ▪ pedagog ▪ doradca zawodowy ▪ rodzice ▪ absolwenci

			(e-zasobów), ▪ spotkania z absolwentami	
Obszar działania: planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych				
<p>1. Wspieranie uczniów w dokonywaniu oceny trafności wyboru zawodu</p> <p>2. Wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji w zakresie dalszego kształcenia lub ewentualnego przekwalifikowania się</p> <p>3. Przygotowanie uczniów do swobodnego poruszania się po rynku pracy</p> <p>4. Organizowanie spotkań z absolwentami szkoły (tradycyjnie w trzeci piątek września) i prezentacje ścieżek rozwoju zawodowego</p>	według ustalonego harmonogramu (plan wychowawczo-profilaktyczny klasy)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej, • sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewiduje skutki własnych decyzji, • dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie a posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi. 	<p>realizacja na godzinie do dyspozycji wychowawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia pozalekcyjne • zajęcia u partnerów zewnętrznych <p>dyskusja, praca w grupach, symulacje, warsztaty, prezentacje multimedialne, projekty,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie portfolio 	<p>wychowawca klasy</p> <p>pedagog</p> <p>doradca zawodowy</p> <p>rodzice</p> <p>poradnia</p> <p>psychologiczno-pedagogiczna</p> <p>wojewódzki urząd pracy</p> <p>UMK i inne szkoły</p> <p>wyższe</p> <p>absolwenci</p> <p>przedstawiciele zakładów pracy</p> <p>instytucje</p> <p>szkoleniowe</p>